

Svar på skriftligt spörsmål SSS 443/2020 rd

Svar på skriftligt spörsmål om de internationella examensstuderandenas situation under coronakrisen

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 443/2020 rd undertecknat av riksdagsledamot Eeva-Johanna Eloranta /sd:

På vilket sätt avser regeringen att ta hand om internationella examensstuderande under de exceptionella omständigheter som orsakats av pandemin för att internationella experter ska stanna kvar i Finland?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Både i regeringsprogrammet och i Vision 2030 för högskoleutbildningen och forskningen som utarbetats under ledning av undervisnings- och kulturministeriet anges som mål att Finland ska ha den bäst utbildade arbetskraften. Det är ett mål som kräver dels höjning av utbildnings- och kompetensnivån hos dem som redan bor i Finland, dels utbildningsrelaterad invandring. Enligt Prognostiseringsforum för kunnande (2019) kommer Finlands behov av ny arbetskraft att vara i medeltal drygt 60 000 personer per år fram till 2035. Lyckad och rätt genomförd utbildningsrelaterad invandring bidrar också till arbetskraftstillgången.

År 2019 avlade internationella examensstuderande i Finland cirka 4 960 högskoleexamina, inklusive cirka 450 doktorexamina. År 2018 kom sammanlagt 75 procent av de utländska studerandena vid finländska högskolor från länder utanför EU/EES. Världsdelsfördelningen visar att de flesta av de utländska examensstuderandena i Finland kommer från Asien (46 %) och Europa (38 %). Under exceptionella omständigheter skärps konkurrensen om internationella experter ytterligare, varvid betydelsen ökar av konkurrensfaktorer som fungerande processer, stabilitet och flexibilitet även i fråga om att göra det möjligt för studerande som redan är i Finland att studera vidare och stanna i landet. Internationella studerande i Finland bör under epidemin med covid-19 få stöd med måndet, fortsatta studier, utexaminering och sysselsättning. Det är viktigt av mänskliga skäl och även för att stödja den utbildningsrelaterade invandringen.

Enligt en enkät och rapport (april 2020) av Erasmus Student Network (ESN-Finland) ville cirka 65 procent av de internationella studerandena från länder utanför EU stanna i Finland under pandemin med covid-19. I en enkät i mars uppgav cirka 50 procent av svarspersonerna att de kände stark eller mycket stark ångest och stress på grund av pandemin med covid-19. Bland de

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 443/2020 rd

faktorer som orsakar stress och oro nämndes processerna för uppehållstillstånd och visum då inreseförbud gör det omöjligt för personen att återvända till sitt hemland, uppehållstillståndet håller på att gå ut och det är oviss om tillståndet kan förnyas.

Regeringen har lanserat det förvaltningsövergripande åtgärdsprogrammet Talent Boost för att främja invandring av internationella experter och deras integrering i Finland och det finländska arbetslivet. För närvarande samarbetar olika förvaltningsområden med att hitta innovativa lösningar för att göra invandring av internationella studerande efter undantagstillståndet smidigare och att säkra fortsatta tillstånd och utkomst för de studerande som redan befinner sig i landet.

Handläggningen av ansökningarna om fortsatt tillstånd för internationella studerande som befinner sig i Finland måste göras flexibla på grund av pandemin. Enligt Migrationsverkets anvisning ska studerande från ett land utanför EU kunna bevisa att de har 560 euro per månad till sitt förfogande, med andra ord 6 720 euro för att vistas 12 månader i landet. Den sökande ska också betala en avgift på 300 euro för handläggning av ansökan och en försäkringsavgift på cirka 600 euro. Studerande som fortsätter studierna och ansöker om fortsatt tillstånd för studier ska enligt Migrationsverkets anvisning avlägga ungefär 45 studiepoäng under ett läsår. Det är sannolikt att alla utländska studerande vid högskolorna inte kommer att kunna genomföra sina studier enligt plan till följd av de ändringar som högskolorna gjort i undervisningen och inställda praktikperioder till följd av undantagstillståndet och att de därför har det svårare att uppfylla villkoren för fortsatt uppehållstillstånd. Enligt data i studieinformationstjänsten Virta sågs en liten minskning (3 500 studiepoäng) i antalet avlagda studiepoängen för internationella examensstuderande under början av året (januari–mars) jämfört med år 2019. Enligt handledningsområde sågs de största effekterna inom området handelsvetenskaper, förvaltningsvetenskaper och juridik där antalet avlagda studiepoäng i januari–mars 2020 var 783 (6 %) färre jämfört med år 2019. För närvarande saknas heltäckande information om covid-19-epidemins effekter i april–juni. Undervisnings- och kulturministeriet ser det som viktigt att det finns utrymme för flexibilitet i kraven på antalet studiepoäng under omständigheter där de studerande tillfälligt inte kan avlägga studiepoäng på normalt sätt.

Förvaltningsområdena har samarbetat för att hitta utkomstlösningar för internationella studerande och lindra utkomstkriterierna vid handläggningen av ansökningar om fortsatta tillstånd. Läsårsavgifterna varierar mellan 2 500 euro och 15 000 euro beroende på högskola. Enligt uppgift från arbetsgruppen för uppföljning av läsårsavgifter var den vanligaste avgiften 8 000 euro under läsåret 2017–2018. En betydande del av de internationella studerandena har haft för avsikt att täcka ovan nämnda avgifter och andra levnadskostnader genom att arbeta vid sidan av studierna och på heltid under sommaren. Situationen med covid-19 har betydligt försämrat även internationella studerandes möjligheter att få arbete samt eventuellt också deras familjers möjligheter att ge dem stöd på grund av det försämrade läget i ursprungsländerna. Internationella studerandes möjligheter att få jobb och därigenom finansiera sin vistelse i Finland kommer sannolikt att bli bättre när servicesektorn kommer igång igen. Undervisnings- och kulturministeriet anser att det på grund av covid-19-situationen är nödvändigt att lindra utkomstkraven också vid handläggningen av utländska studerandes ansökan om fortsatt tillstånd för studier.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 443/2020 rd

Undervisnings- och kulturministeriet har i samarbete med FPA och social- och hälsovårdsministeriet utrett internationella studerandes möjligheter att i enskilda fall ansöka om utkomststöd vid tillfälliga utkomstsvårigheter som orsakas av covid-19-situationen. FPA:s representant konstaterade på ett möte mellan förvaltningsområdena 8 juni 2020 att internationella studerande redan har använt sig av dessa möjligheter och att inga tekniska hinder föreligger för det, med andra ord kan utkomststödet utvidgas till att i undantagsfall omfatta även internationella examensstuderande som är fast bosatta i Finland. FPA ska precisera anvisningarna till internationella studerande och komplettera sin webbplats till denna del.

Det är också viktigt att överväga andra möjligheter till tillfälligt stöd för internationella studerandes utkomst under epidemin. Nätverket för högskolornas läsårsavgifter har utrett högskolornas förfaranden och frågeställningar kring coronavirus. Den vanligaste policyn är bedömning av läsårsavgifterna i varje enskilt fall separat. Enligt riktlinjer från nätverket bör det bland annat finnas flexibilitet i kraven på studiepoäng och prestationsschema för stipendierna enligt högskola, institution eller från fall till fall. Exempelvis Helsingfors universitet har gett följande anvisningar om att betalningsskyldiga studerande som fortsätter sina studier får en extra termin utan avgift i slutet av studierna (i praktiken ett stipendium för denna tid): <https://guide.student.helsinki.fi/en/article/effect-coronavirus-your-studies-qa>.

De internationella studerandenas svåra situation med anledning av covid-19-pandemin har noterats. Insatserna för att lösa situationen syftar till att både avhjälpa den akuta krisen och stärka Finlands krisberedskap på lång sikt. God krishantering samt smidiga och förutsebara tillståndsprocesser i framtiden kan ge Finland fördelar och ett gott rykte i den allt hårdare globala konkurrensen om experter.

I Helsingfors 17.6.2020

Forsknings- och kulturminister Hanna Kosonen